

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 25 kwietnia 2013 roku G. P. wystąpiła o podział majątku wspólnego jaki posiadała z J. P. (1). Wnioskodawczyni wskazała, że w skład majątku wspólnego wchodziła nieruchomości położona w D. Wielkim, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadził księgę wieczystą Kw (...), nieruchomości położona w G., dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadził księgę wieczystą Kw (...) ruchomości oraz nakłady na nieruchomości położoną w P., dla której Sąd Rejonowy w Wałczu prowadzi księgę wieczystą (...). Wnioskodawca domagała się przyznania jej na wyłączną własność wszystkich nieruchomości i przekazanie uczestnikowi jedynie wszystkich ruchomości.

W odpowiedzi na wniosek pismem z dnia 9 stycznia 2014 roku uczestnik J. P. (1) przyznał, iż w skład majątku wspólnego wchodziły nieruchomości opisane wyżej, ale zaprzeczył, aby wchodziły do majątku wspólnego ruchomości oraz aby z majątku wspólnego były pokrywane nakłady na jego majątek osobisty. Uczestnik zaproponował, aby w ramach podziału majątku wspólnego przekazać wnioskodawczyni nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą Kw (...), a także część nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadził księgę wieczystą Kw (...), natomiast uczestnik otrzymałby pozostałą część nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadził księgę wieczystą Kw (...).

Wnioskiem z dnia 8 marca 2018 roku G. P. wystąpiła wobec J. P. (1) o zasądzenie od uczestnika na jej rzecz kwoty 83.802,24 zł tytułem połowy dopłat unijnych do gospodarstwa rolnego za okres od 2012 roku do 2017 roku (k.604, 605).

Uczestnik zakwestionował wysokość tychże dopłat podnosząc, iż prócz majątku wspólnego posiada jeszcze własne gospodarstwo rolne w P., na które również dostaje dopłaty, a pieniądze z dopłat przekazał dzierżawcom (k.640, 641).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. P. (1) i G. P. zawarli związek małżeński dnia 10 czerwca 1989 roku. Małżeństwo zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie wydanym w sprawie I 2C/941/12 z dnia 24 stycznia 2013 roku z winy obu stron. Wyrok uprawomocnił się dnia 15 lutego 2013 roku.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 24 stycznia 2013 roku – k. 8, k.75 akt Sądu Okręgowego w Koszalinie I 2C 941/12)

Dnia 28 listopada 1986 roku, jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego, J. P. (1) nabył od Skarbu Państwa nieruchomości położoną w P., Gmina C., o powierzchni 9.12.00 ha, działki o numerach (...), dla której Sąd Rejonowy w Wałczu prowadził księgę wieczystą Kw (...). Nieruchomość była zabudowana domem mieszkalnym, stodołą, oborą, chlewem. Cenę nieruchomości ustalono na kwotę 703.991 st. zł. (70,40 zł), Przy zawarciu umowy J. P. (1) wpłacił kwotę 35.991 st. zł (3,60 zł), a kwota 668.000 st. zł (66,80 zł) miała być wpłacana ratalnie w ciągu 30 lat, co 6 miesięcy rata, pierwsza rata 10.000 st. zł (1 zł) i następne po 14.000 zł (1,40 zł), począwszy od dnia 1 kwietnia 1993 roku. Dla nieruchomości tej Sąd Rejonowy w Wałczu prowadzi obecnie księgę wieczystą (...). Raty za nieruchomości zostały spłacone z majątku osobistego J. P. (1) i wsparcia finansowego jego rodziców. W 2012 roku egzekucję z tej nieruchomości należności alimentacyjnych wszczęła G. P..

(dowód: umowa sprzedaży z dnia 28 listopada 1986 roku – k. 9-12, 60-62; akta księgi wieczystej KO1W/00012431/1; zawiadomienie z dnia 3 stycznia 2012 roku o wszczęciu postępowania egzekucyjnego-k.34 akt Kmp 40/11; zeznania uczestnika J. P. (1) – k. 602; zeznania świadka J. P. (2) – k. 293-296; zeznania świadka K. G. – k. 109)

Umową darowizny z dnia 25 listopada 1991 roku J. P. (2) i J. P. (3) przenieśli na J. P. (1) i G. P. własność nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w Trzciance prowadził księgi wieczyste (...) o powierzchni 1.59.00 ha oraz (...) o powierzchni 16.83.00 ha. W ramach tej umowy J. P. (1) i G. P. zobowiązali się do ustanowienia na rzecz J., J. i T. P. służebność

osobista mieszkanca na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...). W umowie nie było żadnej wzmianki o przekazaniu jakichkolwiek ruchomości- maszyn rolniczych.

(dowód: umowa darowizny z dnia 25 listopada 1991 roku – k. 13-15, 57-59; odpis księgi wieczystej (...) – k. 16; odpis księgi wieczystej (...) – k. 17)

Nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...), oraz działki o numerach geodezyjnych (...), z nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...), zostały wydzierżawione dnia 24 stycznia 2004 roku E. B..

(dowód: umowa dzierżawy z dnia 24 stycznia 2004 roku – k. 18)

W okresie od dnia 1 lipca 2005 roku do dnia 14 października 2010 roku w gospodarstwie (...) zarejestrowanych było 19 sztuk bydła. Ostatnia sztuka została zbyta dnia 14 października 2010 roku. Pieniądze ze sprzedaży bydła były konsumowane na bieżące potrzeby.

(dowód: pismo Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 11 maja 2012 roku – k. 19 i k. 106 akt Sądu Rejonowego w Wałczu III RC 260/11; księga rejestracji stada bydła – k.555-558; zeznania świadka A. L. – k. 642, 643; zeznania uczestnika J. P. (1) – k. 602)

Za 2011 roku J. P. (1) przyznano 26.657,22 zł dopłat bezpośrednich do gruntów rolnych i (...) (dla obszarów, w których produkcja rolna jest utrudniona). Dopłaty przyznane na nieruchomości stron wyniosły 22.936,55 zł.

(dowód: pismo Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 13 kwietnia 2012 roku – k. 20)

Za 2012 roku J. P. (1) otrzymał po 24 stycznia 2013 roku dopłat obszarowe w kwocie 21.308,48 zł za działki nr (...) w D. Wielkim, za działki (...) w G. oraz za działki nr (...) w P.. Wszystkie dopłaty przyznane na nieruchomości stron stanowiące wspólność majątkową małżeńską wyniosły 22.576,70 zł.

Za 2013 roku J. P. (1) otrzymał po 24 stycznia 2013 roku dopłat obszarowe w kwocie 21.314,88 zł oraz opłaty z (...) w kwocie 5.604,95 za działki nr (...) w D. Wielkim, za działki (...) w G. oraz za działki nr (...) w P.. Dopłaty przyznane na nieruchomości stron stanowiące wspólność majątkową małżeńską wyniosły 22.642,60 zł.

Za 2014 rok J. P. (1) otrzymał po 24 stycznia 2013 roku dopłat obszarowe w kwocie 21.648,55 zł oraz opłaty z (...) w kwocie 5.604,95 za działki nr (...) w D. Wielkim, za działki (...) w G. oraz za działki nr (...) w P.. Dopłaty przyznane na nieruchomości stron stanowiące wspólność majątkową małżeńską wyniosły 22.522,51 zł.

Dopłaty przyznane na nieruchomości stron stanowiące wspólność majątkową małżeńską za 2015 rok wyniosły 22.388,22 zł.

Dopłaty przyznane na nieruchomości stron stanowiące wspólność majątkową małżeńską za 2016 rok wyniosły 23.308,23 zł.

Dopłaty przyznane na nieruchomości stron stanowiące wspólność majątkową małżeńską za 2017 rok wyniosły 21.921,23 zł.

(dowód: pismo Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 20 lutego 2015 roku – k. 211; pismo Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 27 kwietnia 2018 roku – k. 681-685)

Ciągnik rolniczy U. – C-360 rok produkcji 1981 na dzień 15 lutego 2013 roku był wart 6.500 zł, a wartość aktualna to 2.500 zł.

Przyczepa samobierająca nie ma wartości rynkowej. Przyczepa rolnicza KOLIBA D-44 rok produkcji 1984 nie ma wartości rynkowej. Przyczepa rolnicza platforma nie ma wartości rynkowej. Kultywator poniemiecki nie ma wartości

rynkowej. Sadzarka do ziemniaków nie miała wartości rynkowej. Pług dwuskibowy bez koła na dzień 15 lutego 2013 roku i na chwile obecną ma wartość 200 zł. Pług trzyskibowy na dzień 15 lutego 2013 roku i na chwile obecną ma wartość 300 zł. Brony ciężkie nie miały wartości rynkowej. Brony lekkie na dzień 15 lutego 2013 roku i na chwile obecną ma wartość 80 zł. Kosiarka rotacyjna na dzień 15 lutego 2013 roku i na chwile obecną ma wartość 250 zł. P. spalinowa S. rok produkcji 1996 nie ma wartości rynkowej. Młockarnia i prasa nie mają wartości rynkowej. Sieczkarnia nie ma wartości rynkowej. Śrutownik na kamienie ma wartość muzealną – 300 zł. Wialnia do zboża ma wartość muzealną – 200 zł. Wóz konny ma wartość 200 zł. Siewnik do nawozu lej ma wartość 80 zł. Zgrabiarka siedmiogwiazdowa na dzień 15 lutego 2013 roku ma wartość 200 zł, a aktualnie jest wart 0 zł. Wyżej wymienione maszyny i urządzenia nie wchodziły do wspólności majątkowej stron.

Siewnik zbożowy Poznaniak 2,7 m na dzień 15 lutego 2013 roku ma wartość 1.000 zł, a aktualnie jest wart 500 zł. Wchodził on do majątku wspólnego stron.

Opryskiwacz polowy nie ma wartości rynkowej. Wchodził on do majątku wspólnego stron.

(dowód: opinia biegłego R. B. z dnia 17 maja 2017 roku – k. 387-389; zeznania wnioskodawcy G. P. – k. 341, 342; zeznania uczestnika J. P. (1) – k.342, 343, 344; zeznania świadka A. G. (1) – k. 107, 108; zeznania świadka K. G. – k. 108, 109; zeznania świadka L. Ł. k.109)

Od 29 października 1999 roku J. P. (1) nabył uprawnienia do renty rolniczej, którą otrzymywał w tym czasie w wysokości 503,66 zł. Decyzją z dnia 25 maja 2000 roku renta została podwyższona do kwoty 583,79 zł. Dnia 27 lutego 2001 roku przyznano J. P. (1) jednorazowe uzupełnienie renty za 2000 rok w kwocie 180,57 zł. Decyzją z dnia 27 listopada 2001 roku renta została podniesiona do kwoty 658,12 zł. Decyzją z dnia 27 maja 2002 roku renta została podwyższona do kwoty 663,23 zł. Decyzją z dnia 29 listopada 2002 roku rentę obniżono do kwoty 514,02 zł. Decyzją z dnia 31 marca 2003 roku rentę podwyższono do kwoty 685,63 zł. Decyzją z dnia 26 czerwca 2003 roku rentę określono na kwotę 530,89 zł. Decyzją z dnia 17 września 2003 roku wysokość renty określono na 650,17 zł. Decyzją z dnia 4 lutego 2004 roku rentę określono na 695,66 zł. Decyzją z dnia 20 stycznia 2005 roku rentę określono na 536,56 zł. Decyzją z dnia 1 kwietnia 2005 roku rentę określono na 694,08 zł. Decyzją z dnia 2 kwietnia 2007 roku J. P. (1) otrzymał zapomogę w kwocie 180 zł. Decyzją z dnia 31 maja 2007 roku rentę J. P. (1) określono na kwotę 567,06 zł. Decyzją z dnia 27 sierpnia 2007 roku rentę J. P. (1) ustalono na kwotę 734,35 zł. Decyzją z dnia 17 października 2007 roku renta J. P. (1) została określona na kwotę 618,50 zł. Decyzją z dnia 3 marca 2008 roku rentę J. P. (1) podwyższono do kwoty 785,16 zł. Decyzją z dnia 15 marca 2009 roku rentę J. P. (1) podwyższono do kwoty 834,97 zł. Decyzją z dnia 2 listopada 2009 roku renta została obniżona do kwoty 644,25 zł. Decyzją z dnia 28 grudnia 2009 roku renta J. P. (1) została podwyższona do kwoty 812,87 zł. Decyzją z dnia 15 marca 2010 roku renta została obniżona do kwoty 308,23 zł. Decyzją z dnia 1 kwietnia 2010 roku rentę podwyższono do kwoty 670,96 zł. Decyzją z dnia 12 grudnia 2011 roku przyznano po potrąceniach do wypłaty kwotę 364,09 zł. Decyzją z dnia 15 marca 2013 roku rentę podwyższono do kwoty 804,20 zł.

(dowód: decyzja z dnia 8 grudnia 1999 roku – k.559, 560; decyzja z dnia 15 grudnia 1999 roku – k. 584; decyzja z dnia 25 maja 2000 roku – k. 561; decyzja z dnia 27 lutego 2001 roku – k. 562; decyzja z dnia 27 listopada 2001 roku – k. 563; decyzja z dnia 27 maja 2002 roku – k.564; decyzja z dnia 29 listopada 2002 roku – k. 565; decyzja z dnia 31 marca 2003 roku – k. 566; decyzja z dnia 26 czerwca 2003 roku – k. 567; decyzja z dnia 17 września 2003 roku – k. 568; decyzja z dnia 24 lutego 2004 roku – k. 569; decyzja z dnia 20 stycznia 2005 roku – k.570; decyzja z dnia 1 kwietnia 2005 roku – k. 571; decyzja z dnia 2 kwietnia 2007 roku – k. 572; decyzja z dnia 31 maja 2007 roku – k.573; decyzja z dnia 27 sierpnia 2007 roku – k. 574; decyzja z dnia 17 października 2007 roku – k. 575; decyzja z dnia 3 marca 2008 roku – k. 576; decyzja z dnia 15 marca 2009 roku – k. 577; decyzja z dnia 2 listopada 2009 roku – k.578; decyzja z dnia 28 grudnia 2009 roku – k. 579; decyzja z dnia 15 marca 2010 roku – k.580; decyzja z dnia 1 kwietnia 2010 roku – k.581; decyzja z dnia 12 grudnia 2011 roku – k.582; decyzja z dnia 15 marca 2013 roku – k.583)

Decyzją z dnia 22 listopada 2001 roku J. P. (1) został uznany za długotrwale niezdolnego do pracy. Decyzją z dnia 19 listopada 2004 roku niezdolność do pracy w rolnictwie została rozciągnięta na okres do listopada 2007 roku.

(dowód: decyzja z dnia 22 listopada 2001 roku – k.; wypis z treści orzeczenia lekarza rzeczoznawcy – k. 585, 587)

W 1999 roku dochody J. P. (1) z tytułu renty wynosiły 598,08 zł. W 2001 roku dochody J. P. (1) z renty wynosiły 6.965,8 zł. W 2004 roku dochody J. P. (1) z tytułu renty wynosiły 7.538,80 zł. W 2007 roku dochody J. P. (1) z tytułu renty wynosiły 7.360,76 zł.

(dowód: informacja o dochodach z renty za 1999 rok – k.589; roczne obliczenie podatku za 2001 rok – k.590; roczne obliczenie podatku za 2004 rok – k.591; roczne dochodu od organu rentowego za 2007 rok – k.592)

W okresie od 10 czerwca 1989 roku do 15 lutego 2013 roku na nieruchomości położonej w P., dla której Sąd Rejonowy w Wałczu prowadzi księgę wieczystą (...) zostały poczynione z majątku wspólnego stron nakłady na wykonanie łazienki, remont kuchni, wstawienie okien używanych, remont pokoi, posadzki, ściany, w jednym pokoju zakończenia z płyt kartonowo-gipsowych i podłogi z płytek ceramicznych, wykonanie szamba z zakopanej beczki stalowej, wykonanie centralnego ogrzewania i naprawa kominów ponad połaciami dachu. Były to nakłady użyteczne. Nakłady miały wartość 18.920 zł.

(dowód: opinia biegłego J. G. z dnia 7 czerwca 2017 roku – k. 404-427 i z dnia 28 czerwca 2018 roku - . 706, 707; zeznania wnioskodawcy G. P. – k. 342-344; zeznania uczestnika J. P. (1) – k. 341-342)

W skład majątku wspólnego stron wchodzi nieruchomość położona w G. i D. Wielkim, Gmina W., o powierzchni 16.79.00 ha, działki o numerze ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...).

Działka o nr geodezyjnym 37 o powierzchni 3.77.00 ha jest zabudowana budynkiem mieszkalnym, inwentarskim, stodołą i szopą, są to grunty klasy V, w części rola i zabudowania, a w części nieużytki. W budynku mieszkalnym nie ma łazienki, WC, instalacji wodnej i kanalizacji. Ogrzewanie jest za pomocą pieców kaflowych. Budynek został wybudowany w 1878 roku. Działka ma wartość 101.000 zł.

Działka nr (...) o powierzchni 4.03.00 ha składa się w części z roli klasy IV-VI, a w części z łąk klasy IV i VI oraz pastwiska klasy IV. Działka nr (...) ma wartość 107.000 zł.

Działka nr (...) o powierzchni 1.08.00 ha składa się z łąk klasy IV i V. Działka nr (...) ma wartość 24.000 zł.

Działka nr (...) o powierzchni 6.91.00 ha składa się w części z roli klasy III-VI, a w części z pastwisk klasy V i VI oraz nieużytków. Działka nr (...) ma wartość 164.000 zł.

Działka nr (...) o powierzchni 1.00.00 ha składa się z łąk klasy IV-V. Działka nr (...) ma wartość 24.000 zł.

(dowód: umowa darowizny z dnia 25 listopada 1991 roku – k. 39-40 akt księgi wieczystej PO2T/00011290/3; opinia biegłego J. G. z dnia 31 lipca 2017 roku – k. 442-478)

W skład majątku wspólnego stron wchodzi też nieruchomość położona w D. Wielkim, Gmina W., o powierzchni 1.59.00 ha, działka o numerze ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...). Działka (...) składa się w części z łąki z ziemią klasy IV oraz z rowu. Nieruchomość ma wartość 24.000 zł.

(dowód: akta księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Trzciance (...); opinia biegłego J. G. z dnia 31 lipca 2017 roku – k. 442-478)

W 2005 roku G. P. opuściła dom rodzinny w P.. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 6 grudnia 2005 roku w sprawie I. N. 219/05 dzieci stron M. P. (1) i M. P. (2) mieli przebywać w miejscu zamieszkania J. P. (1), a władza rodzicielska G. P. nad nimi została ograniczona. Równocześnie dwoje młodszych dzieci M. P. (3) i M. P. (4) mieli przebywać z matka i władza J. P. (1) nad nimi została ograniczona. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wałczy z dnia

22 maja 2012 roku zapadłym w sprawie III RC 260/11 J. P. (1) został obciążony obowiązkiem płacenia alimentów na rzecz dzieci M. P. (2), M. P. (4) i M. P. (3), łącznie w kwocie 1.000 zł.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 22 maja 2012 roku – k. 20 akt Sądu Okręgowego w Koszalinie I 2C 941/12; postanowienie Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 6 grudnia 2005 roku – k. 21 akt Sądu Okręgowego w Koszalinie I 2C 941/12)

Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2005 roku Prokuratura Rejonowa w Wałczu umorzyła dochodzenie w sprawie fizycznego i psychicznego znęcania się nad G. P. w okresie od 1992 roku do 2005 roku w P. to jest o przestępstwo z art. 207 k.k. wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawierał znamion czynu zabronionego.

(dowód: postanowienie Prokuratury Rejonowej w Wałczu z dnia 21 czerwca 2005 roku – k. 51 akt Sądu Okręgowego w Koszalinie I 2C 941/12)

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 19 października 2010 roku wydanym w sprawie II K 656/10 J. P. (1) został skazany na prace społeczne za jazdę samochodem pod wpływem alkoholu.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 19 października 2010 roku – k. 52 Sądu Okręgowego w Koszalinie I 2C 941/12)

W 2011 roku G. P. wystąpiła o zasądzenie od J. P. (1) renty alimentacyjnej na troje dzieci. Początkowo od sierpnia 2011 roku J. P. (1) został zobowiązany do zapłaty kwoty 900 zł, a następnie od maja 2012 roku kwoty 1000 zł.

(dowód: wniosek z dnia 8 sierpnia 2011 roku o rentę alimentacyjną – k. 2-4, postanowienie Sądu Rejonowego w Wałczu o zabezpieczeniu roszczenia z dnia 12 sierpnia 2011 roku – k. 23-25, wyrok Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 22 maja 2012 roku – k. 117)

J. P. (1) mieszka z żoną w P.. Ma 1.200 zł renty miesięcznie, ale komornik potrąca mu większą część tej renty na poczet alimentów. Jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w P. o powierzchni 9.12.00 ha, które jest dzierżawione. Płaci alimenty na dwoje dzieci. Jest zadłużony na kwotę około 30.000 zł w Banku. Ma orzeczony stopień niepełnosprawności – trwałą niezdolność do samodzielnej egzystencji.

G. P. mieszka z konkubentem i ma na utrzymaniu troje dzieci, w tym dwoje z małżeństwa z J. P. (1). Nie pracuje zawodowo opiekując się niepełnosprawną córką. Dochody jakie osiąga z tytułu alimentów, zasiłków społecznych i renty na córkę wynoszą ponad 2.800 zł.

(dowód: zeznania wnioskodawcy G. P. – k. 601, 602, 708; zeznania uczestnika J. P. (1) – k. 602, 603, 708, 709)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, w tym zawartych w aktach Sądu Okręgowego w Koszalinie I 2 C 941/12, Sądu Rejonowego w Wałczu III 260/11, (...), Sądu Rejonowego w Trzciance (...), (...), Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wałczu G. W. (1) Kmp 40/11, opinii biegłego R. B. z dnia 17 maja 2017 roku (k.387-390), opinii biegłego J. G. z dnia 7 czerwca 2017 roku (k.404-427), z dnia 31 lipca 2017 roku (k.442-478), z dnia 28 czerwca 2018 (k.706), częściowo opinii biegłego W. T. (1) z dnia 2 listopada 2017 roku (k.513-519), zeznań świadków: J. P. (2) (k.292-296), częściowo M. P. (2) (k.86, 87), W. T. (2) (k.87), A. Ś. (k.107), A. G. (1) (k.107, 108), K. G. (k.108, 109), L. Ł. (k.109, 110), A. Z. (k.134), A. D. (k.600, 601), A. L. (k.642, 643), częściowo A. Z. (k.694, 695), częściowo K. D. (k.695, 696), M. P. (1) (k.707), częściowo zeznaniach wnioskodawcy G. P. (k.141, 342, 343, 344, 601, 602, 708), częściowo zeznaniach uczestnika J. P. (1) (k.141v, 142, 341, 342, 602, 603, 708, 709).

Dokumenty zawarte w aktach Sądu Okręgowego w Koszalinie I 2C 941/12 zostały w odpisach powołane przez strony w toku postępowania. Pozostałe dokumenty z tych akt, nie powołane wyżej, niczego nie wnoszą do sprawy powielając stanowiska i dowody wniesione bezpośrednio w tej sprawie. Podobnie Sąd uwzględnił dokumenty zawarte w aktach Sądu Rejonowego w Wałczu III 260/11 i (...) oraz Sądu Rejonowego w Trzciance (...) i (...), w takim zakresie, w

jakim zostały powołane wyżej. Prawdziwość i autentyczność dokumentów w nich zawartych nie była kwestionowana. Najistotniejsze dokumenty z tych akt zostały złożone w formie odpisów przez strony.

Dokumenty w postaci kopii dowodu ubezpieczenia z 2010 roku (k.151, 165), dowody wpłaty (k.151, 165, 170, 179), dowody spłaty kredytu (k.152, 158-164, 166-169, 171-173, 178, 179, 180-182, 186, 206-209), dowody wpłaty za materiały budowane (k.153, 154), umowa kredytowa (k.155), harmonogram spłaty kredytu (k.156, 157), dowód zapłaty za nieczystości komunalne (k. 175), nakaz płatniczy za 2003 roku za nieruchomości w P. (k.176), dowody wpłaty podatku rolnego (k.177, 178), pismo z dnia 25 listopada 2002 roku (k.183), dowody nabycia drzewa z dowodem zapłaty za drzewo (k.184-185, 186), faktura za sprzedaż bydła (k.187), obwieszczenie o terminie opisu i oszacowania nieruchomości (k.188), kopia wyroku Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 4 października 200 roku (k.189, 190), kopia wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 2 lutego 2001 roku (k.191), akt oskarżenia z dnia 14 października 1997 roku (k.192-199), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji i wezwanie do zapłaty (k.200, 201) umowa o kredyt konsumencki z dnia z dnia 16 grudnia 2002 roku (k.202-205) nie mają bezpośredniego przełożenia w zakresie rozstrzygnięcia o podziale majątku. Strony wykorzystywały dom uczestnika J. P. (1) w P. i rozumiały jest, iż płaciły podatek od tej nieruchomości. Nieruchomość w P. miała ponad 9 ha, z pewnością przynosiła zyski i były one wykorzystywane przez wnioskodawcę i uczestnika. Strony zaciągały kredyty, a zatem je spłacały. Strony nabywały drewno na opał, więc za nie płaciły. J. P. (1) dopuścił się przestępstwa zatem został ukarany i poniósł koszty sprawy karnej. Okoliczności te dokumentują różne zdarzenia z życia stron, ale nie mają wprost przełożenia na rozliczenia między stronami. Strony zamieszkiwały na nieruchomości stanowiącej majątek osobisty J. P. (1) w P., korzystały z tej nieruchomości, czerpały z niej zyski i ponosiły koszty związane z użytkowaniem tej nieruchomości. Z zysków z nieruchomości w P. były opłacane podatki i media związane z domem, a to z kolei było niezbędne do dalszego czerpania korzyści z nieruchomości. Dokumenty te pokazują jedna, że sytuacja materialna uczestnika jest bardzo zła i od lat jego głównym dochodem jest renta. Równocześnie ze względu na stan zdrowia nie jest on w stanie prowadzić w sposób intensywny dużego gospodarstwa rolnego.

Sąd uwzględnił zeznania świadków w części A. Ś. (k.107), A. G. (1) (k.107, 108), K. G. (k.108, 109), L. Ł. (k.109, 110), częściowo A. Z. (k.134, 135, 694, 695), M. P. (2) (k.86, 87), W. T. (2) (k.87), J. P. (2) (k.297, 298), częściowo K. D. (k.695, 696), M. P. (1) (k.707).

Świadek A. Ś. twierdził, iż gospodarstwo rolne w P. kupili uczestnikowi rodzice. Pozostawało to jednak w sprzeczności z treścią aktu notarialnego z dnia 28 listopada 1986 roku, z którego wynika jednoznacznie, że gospodarstwo nabył sam J. P. (1). Świadek zeznał też, iż rodzice uczestnika pomagali mu spłacać kredyty na gospodarstwo. Strony zeznawały w sprawie o pomocy rodziców uczestnika, choć nie określały kwotowo tej pomocy. Wskazany świadek twierdził też, że w gospodarstwie stron były takie maszyny jak snopowiązałka i młockarnia, a część z nich była przekazana przez rodziców uczestnika, a część pożyczona od sąsiadów. Świadek zeznawał, że w gospodarstwie tym był ciągnik, pług, młockarnia, część maszyn była dokupywana, część pożyczana. Analizując powyższe zeznania Sąd uznał, iż w sprawach własnościowych i prawych świadek nie miał precyzyjnej wiedzy. Stwierdził wręcz, iż nie zna nazw maszyn, bo nie jest rolnikiem. Nie wiadomo zatem co było pożyczane, co było własnością stron, a twierdzenie świadka o przekazaniu maszyn przez rodziców uczestnika pozostaje w sprzeczności z zeznaniami innych świadków.

Świadek A. G. (1), siostrzenica uczestnika, twierdziła stanowczo, iż maszyny rolnicze zostały przekazane na własność przez nieżyjącego już J. P. (3), ojca J. P. (1), jej matce K. G.. J. P. (1) miał z nich tylko korzystać. Okoliczność tą potwierdziła K. G., która szczegółowo opisała okoliczności przekazania jej maszyn przez rodziców i pozostawienia tych maszyn do użytku uczestnika z opcją ich późniejszego odkupienia przez uczestnika. K. G. jako swoją własność wymieniła takie maszyny jak ciągnik U., pługi konne, brony, krajzega, wóz konny, pług, kultywator, zgrabiarka. Fakt, iż właścicielem maszyn rolniczych wykorzystywanych przez uczestnika była jego siostra potwierdził też świadek L. Ł.. Świadek ten wymienił, jako maszyny, które widział w gospodarstwie stron: konną grabiarkę, pług konny jednoskibowy, dwuskibowy, brony-krata, ciągnik (...) i 60, przyczepa, wóz drabiniasty, opryskiwacz, sadzarka do ziemniaków, kosiarka rotacyjna piła spalinowa S. (...), młockarnia z prasą, siewkarnia, śrutownik, wialnia do zboża. Ocenę świadka w zakresie zużycia i starości przedmiotowych maszyn potwierdziła opinia biegłego R. B..

Sąd częściowo uwzględnił zeznania świadków A. Z., K. D.. Z zeznań świadków nie wynikało, aby warunkiem dzierżawienia przez ich gruntów stron było dostawianie dopłat unijnych. Zasady rozliczania tych dopłat z uczestnikiem były co najmniej niejasne. Świadkowie nie mieli w tym zakresie żadnych ustalonych reguł z J. P. (1), nie śledzili wysokości otrzymywanych przez niego dopłat, nie domagali się, aby oni byli wnioskodawcami od dopłaty, nie potrafili dokładnie wskazać kosztów użytkowania nieruchomości stron ani wysokości uzyskiwanych tą drogą profitów. Świadek A. Z. jednoznacznie zeznał, iż on jest właścicielem ładowacza Cyklop, przyczepy samobierającej, kultywatora, rozrzutnika do obornika. Jest on bowiem dzierżawcą ziemi uczestnika w P., a także użytkuje oborę.

Córka stron M. P. (2) zeznała, że jej dziadkowie przepisali na strony budynki i ziemię. Początkowo przyznała, że nie wiedziała co było z maszynami, bowiem zdarzenia te miały miejsce przed jej urodzeniem. Świadek zeznała, iż w czasie gdy mieszkała matka (do 2005 roku) w gospodarstwie były 3 krowy. Spośród maszyn, które były w gospodarstwie, świadek wskazała na opryskiwacz, jako maszynę kupioną przez rodziców. Nie wiedziała, czy pozostałe maszyny były rodziców czy dziadków.

Świadek W. T. (2) jednoznacznie zeznał, iż ciągnik, który znajduje się na nieruchomości uczestnika, był własnością jego ojca, a nie uczestnika. Opisywał też okoliczność sprzedaży byków w czasie, gdy w P. mieszkała jeszcze wnioskodawczyni, co jest udokumentowane fakturą z dnia 18 listopada 2004 roku (k.187).

Świadek J. P. (2), matka J. P. (1), podkreślała, iż spłacała gospodarstwo rolne syna w P. i pomagała mu, również finansowo. Strony potwierdziły, iż rodzice uczestnika rzeczywiście wspierali ich również finansowo.

Świadek M. P. (1), syn stron, potwierdził, iż ojciec przekazywał dopłaty unijne dzierżawcom, ale wiedział o tym jedynie od uczestnika, a sam mimo że użytkował część ziemi w G., żadnych opłat nie dostawał. Istotny w zeznaniach świadka był fakt, iż posiadając wykształcenie rolnicze i pewne doświadczenie w pracy w gospodarstwie, świadkowi nie proponował uczestnik prowadzenia przedmiotowego gospodarstwa, ani ojciec i syn wspólnie nie próbowali prowadzić produkcji rolnej. Uczestnik twierdził wprawdzie, że współpracę synowi proponował, aa ten zażądał przekazania mu na własność ziemi, nie zmienia to jednak faktu, iż J. P. (1) nie może liczyć w prowadzeniu przedmiotowego gospodarstwa na pomoc syna.

Sąd uwzględnił w całości opinię pisemną biegłego J. G. z dnia 7 czerwca 2017 roku i z dnia 31 lipca 2017 roku.

Dowód z opinii biegłego musi być oceniany pod kątem:

- a) czy biegły dysponuje wiadomościami specjalnymi, niezbędnymi do stwierdzenia okoliczności mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy,
- b) czy opinia biegłego jest logiczna, zgodna z zasadami doświadczenia życiowego i wskazaniem wiedzy,
- c) czy jest pełna i jasna oraz nie zachodzi nie wyjaśniona sprzeczność pomiędzy nią a inną opinią ujawnioną w toku przewodu sądowego.

J. G. jest stałym biegłym sądowym z zakresu wyceny nieruchomości. Ma zatem odpowiednie kwalifikacje do wydania opinii w niniejszej sprawie.

W opiniach pisemnych biegły szczegółowo przedstawili czynności, jakie wykonał w związku z opinią, materiał dowodowy, na jakim się opierał, a także sposób i podstawy obliczenia każdej z podawanych w opinii kwot. Uzyskane wnioski obszernie umotywował.

Na podstawie art.154 ust.1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004r., Nr 261, poz. 2603 ze zm.) wyboru właściwego podejścia oraz metody i techniki szacowania nieruchomości dokonuje rzeczoznawca majątkowy, uwzględniając w szczególności cel wyceny, rodzaj i położenie nieruchomości, przeznaczenie w planie miejscowym, stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej, stan jej zagospodarowania oraz dostępne dane o cenach, dochodach i cechach nieruchomości podobnych. Jako pierwsze podejście art.152ust.1

ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami wskazuje podejście porównawcze. Zgodnie z art.4ust.1 rozporządzenie Rady Państwa z dnia 21 września 2004 roku w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. z 2004r., Nr 207, poz. 2109 ze zm.) przy stosowaniu podejścia porównawczego konieczna jest znajomość cen transakcyjnych nieruchomości podobnych do nieruchomości będącej przedmiotem wyceny, a także cech tych nieruchomości wpływających na poziom ich cen. Art. 4 pkt 16 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami, określa jako nieruchomość podobną nieruchomość, która jest porównywalna z nieruchomością stanowiącą przedmiot wyceny, ze względu na położenie, stan prawny, przeznaczenie, sposób korzystania oraz inne cechy wpływające na jej wartość. Przy metodzie korygowania ceny średniej konieczna jest realizacja następujących założeń: po pierwsze, znane są cechy nieruchomości wycenianej, po drugie, jest kilkanaście nieruchomości podobnych do wycenianej, które były przedmiotem obrotu na rynku lokalnym, po trzecie, transakcje odbyły się w okresie bezpośrednio poprzedzającym datę wyceny. Jeżeli przy tym nastąpiła w tym okresie zmiana cen nieruchomości należy zbadać zasadę, w jakiej zmiana następowała. Zmiany takie winny być zaznaczane wprowadzeniem odpowiednich współczynników korygujących do poziomu cen bieżących. Ważna jest przy tej metodzie znajomość cen transakcyjnych i cech nieruchomości porównywalnych i dokładny opis nieruchomości, za które uzyskano cenę najniższą i najwyższą (por. Szacowanie nieruchomości. Rzeczoznawstwo majątkowe, pod. red. Jerzego Dedyński, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012, s.472, 473).

Biegły w obydwu opiniach zastosował podejście porównawcze, metodę korygowania ceny średniej. Dla ustalenia ceny średniej nieruchomości analizował nieruchomości podobne.

Strony nie kwestionowały żadnej z opinii. Biegły określił nakłady na nieruchomość w P. jako różnice pomiędzy wartością nieruchomości po dokonaniu nakładów i wartością nieruchomości przed dokonaniem nakładów. Jak wynika z opinii i załączonych do opinii zdjęć, standard przedmiotowego lokalu jest bardzo niski, a nieruchomość jest w złym stanie. Znacznie większa wartość miały natomiast nieruchomości stron wchodzące do majątku wspólnego.

Ponieważ opinia biegłego J. M. z dnia 15 lipca 2015 roku w związku z upływem jednego roku straciła aktualność, nie stanowiła ona podstawy do ustaleń faktycznych w sprawie. Z opinii wynika jednak podobna wartość nieruchomości stron.

Biegły J. G. aktualizował opinię z dnia 7 czerwca 2017 roku na rozprawie dnia 28 czerwca 2018 roku zgodnie z art. 156ust.4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz.U.2018.121 ze zm.).

Sąd w całości uwzględnił opinię biegłego R. B. z dnia 17 maja 2017 roku (k.387-389). Biegły przedstawił przebieg oględzin szacowanego sprzętu, zestawienie wartości sprzętu, do opinii załączył dokumentację fotograficzną. Stan maszyn był bardzo zły, a część maszyn została już zbyta. Opinia nie była kwestionowana przez strony.

Sąd w części uwzględnił opinię biegłego W. T. (3) z dnia 2 listopada 2017 roku (k.513-519). Biegły jest stałym biegłym sądowym Sądu Okręgowego w Poznaniu w zakresie ekonomii i organizacji rolnictwa. Posiada zatem odpowiednie kwalifikacje do wydania opinii w przedmiotowej sprawie. Zadanie biegłego sprowadzało się do określenia, czy jest dopuszczalny podział przedmiotowego gospodarstwa rolnego między strony. Biegły wskazał na bardzo zły stan przedmiotowego gospodarstwa rolnego. Biegły określił, iż gospodarstwo jest średniej wielkości. Jednakże biegły poddał w wątpliwość możliwość wznowienia produkcji rolnej na tym gospodarstwie z uwagi na stan zabudowań, chorobę wzroku uczestnika. Biegły podkreślił tendencję do komasowania gruntów, a nie ich rozdrabniania. Biegły wypowiedział się zatem przeciwko podziałowi tego gospodarstwa. Równocześnie dopuścił możliwość odłączenia od gospodarstwa działek (...). Jako ewentualne rozwiązanie biegły dopuścił też zbycie gospodarstwa.

Opinię tą zakwestionowała wnioskodawczyni G. P.. Wskazała ona, iż zamieszkuje jedynie 8 km od przedmiotowego gospodarstwa, zatem może spokojnie dojechać do niego celem wykonywania prac. Jej kwalifikacje są natomiast identycznej, jak kwalifikacje uczestnika, w zakresie umiejętności prowadzenia gospodarstwa rolnego. O. nie mają żadnego wykształcenia rolniczego.

Zgodzić się należy z wnioskodawcą, iż strony mają identyczne kwalifikacje do prowadzenia gospodarstwa rolnego. Z akt nie wynika, aby uczestnik posiadał w tym zakresie jakiejkolwiek inne umiejętności. Fakt, iż jest mężczyzną ułatwiałby mu fizyczne prace w gospodarstwie, gdyby nie poważna wada wzroku i niemożliwość noszenia ciężarów. Ponieważ strony nie mają praktycznie żadnego sprzętu do produkcji rolnej musiałyby korzystać z usług zewnętrznych. Odległość od miejsca zamieszkania gospodarstwa rolnego nie stanowi zatem przeszkody do prowadzenia produkcji rolnej i organizacji takiej produkcji. Argumenty te są zatem zasadne. Niewątpliwie jednak podział gospodarstwa na połowę spowoduje jego rozdrobnienie.

Sąd uwzględnił częściowo zeznania wnioskodawcy G. P. oraz uczestnika J. P. (1). Strony były w sposób oczywisty zainteresowane rozstrzygnięciem sprawy, toteż ich zeznania należało oceniać bardzo ostrożnie. Sąd uwzględnił ich relację w takim zakresie, w jakim znajdowały one potwierdzenie w innych dowodach lub zostały przyznane przez stronę przeciwną. Uczestnik J. P. (1) przyznał, iż z wnioskodawczynią nabył w 1992 roku siewnik Poznaniak. Uczestnik zaznaczył, iż ciągnik jaki jest na jego posesji jest własnością jego siostry, przyczepa samobierająca jest sąsiada, przyczepa koliba jest zełomowana, kultywatora nigdy nie było, opryskiwacz jest, ale bez atestu, sadzarka została sprzedana w 2007 roku, brony konne były rodziców, piła S. kupiona po rodzicach w 1986 roku już nie istnieje, młockarnia poniemiecka została sprzedana przez jego ojca, śrutownik był jego siostry, zgrabiarka była własnością jego rodziców. Wnioskodawczyni G. P. podczas przesłuchania dnia 21 stycznia 2015 roku twierdziła, że bydło w P. na dzień ślubu już było („Bydło już tam było(...).”), a zatem uczestnik posiadał bydło jeszcze przed ślubem. Według niej kupili w trakcie małżeństwa presę, snopowiązałkę, siewnik, opryskiwacz, sadzarkę do ziemniaków. Wnioskodawczyni twierdziła, że teściowie przepisali im gospodarstwo z ciągnikiem, pługiem i kosiarką rotacyjną. Okoliczności te jednak nie wynikają ani z aktu notarialnego z dnia 25 listopada 1991 roku (k.13-15), ani z zeznań powołanych świadków. Wnioskodawczyni podkreślała, iż w trakcie małżeństwa remontowali dom w P., co uczestnik potwierdził. Twierdziła też, że spłacali resztę ceny za gospodarstwo w P.. G. P. twierdziła, że do majątku wspólnego wchodził kultywator i siewnik, ale nie wie czyja jest przyczepa samobierająca i ładowacz cyklop. Uczestnik nie wypowiedział się co do własności sieczkarni, mielni, wozu konnego. Przyznał ostatecznie, że w trakcie małżeństwa strony nabyły siewnik Poznaniak, opryskiwacz bez atestu, sadzarkę sprzedaną w 2007 roku. Już w piśmie z dnia 9 stycznia 2014 roku uczestnik twierdził, iż ruchomości, należy uznać, iż pozostałe, należały do jego rodziców i nie stanowiły własności stron (k.54). Zgodzić się należy z jego twierdzeniem, iż wnioskodawczyni nie przedstawiła żadnej umowy darowizny, w której podane byłyby jakiejkolwiek ruchomości. Nie ma też żadnego domniemania, iż w przypadku przekazania nieruchomości automatycznie przekazywane są również ruchomości. Świadek M. P. (2) wskazała, jako ruchomość nabytą w czasie trwania związku małżeńskiego stron, jedynie opryskiwacz. Co do pozostałych ruchomości nie miała rozeznania co do ich własności. Z kolei świadek A. Ś. twierdził, że maszyny były w gospodarstwie stron (k.107) – w domyśle stanowiły ich współwłasności – ale z analizy zeznań tego świadka nie wynika, aby miał w tym zakresie jakąś bliższą orientację, i należy przyjąć, iż świadek widząc, że maszyny są używane przez małżonków do prowadzenia gospodarstwa zakładał, że stanowią ich własność. Z kolei świadek A. G. (2) twierdziła, że maszyny rolnicze J. P. (3) i J. P. (2) przekazali jej matce, a J. P. (1) ich jedynie używał (k.107). Tą wersję potwierdziła K. G. (k.108) i L. Ł. (k.110). Sama wnioskodawczyni wskazała jako wchodzące do majątku wspólnego poprzez nabycie w trakcie trwania tego związku jedynie śrutownik, kultywator, siewnik, a także ciągnik (k.141, 141v). Ostatecznie Sąd uznał, iż zarówno na chwilę ustania wspólności majątkowej, jak i na chwilę obecną do majątku wspólnego należało jedynie siewnik Poznaniak i opryskiwacz, a w trakcie małżeństwa została sprzedana przez uczestnika sadzarka, też wchodząca do majątku wspólnego.

Sąd uwzględnił pismo Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 21 marca 2018 roku (k.681-685) dla określenia wysokości opłat otrzymywanych w poszczególnych latach na nieruchomości stron odejmując od wszystkich dopłat dopłaty przeznaczona na nieruchomości położone w P. działki (...).

Za rok 2011:

- dz. 37/1 – 3,73 ha – (...) 3,73 ha x 710,57 zł/ha = 2.650,43 zł;

- dz. 37/1 – 3,73 ha – strefa I (...) 3,73 ha x 179 zł/ha = 667,67 zł;
- dz. 36/3 – 0,31 ha – (...) 0,31 ha x 710,57 zł/ha = 220,28 zł;
- dz. 36/3 – 0,31 ha – TUZ – 0,31 ha x 396,14 zł/ha = 122,80 zł;
- dz. 36/3 – 0,31 ha – strefa I (...) 0,31 ha x 179 zł/ha = 55,49 zł.

Razem nieruchomości w P. otrzymały 3.716,67 zł. Łączne dopłaty wyniosły 26.653,22 zł, a po odjęciu od tej kwoty dopłat za nieruchomości w P. w kwocie 3.716,67 zł daje to 22.936,55 zł dopłat na nieruchomości wchodzące do wspólności majątkowej małżeńskiej.

Za rok 2012:

- dz. 37/1 – 3,73 ha – (...) 3,73 ha x 732,06 zł/ha = 2.730,58 zł;
- dz. 37/1 – 3,73 ha – strefa I (...) 3,73 ha x 179 zł/ha = 667,67 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – (...) 0,50 ha x 211,80 zł/ha = 105,90 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – ST – 0,50 ha x 672,56 zł/ha = 336,28 zł;
- dz. 36/3 – 0,31 ha – (...) 0,31 ha x 732,06 zł/ha = 226,94 zł;
- dz. 36/3 – 0,31 ha – TUZ- 0,31 ha x 306,99 zł/ha = 95,17 zł;
- dz. 36/3 – 0,31 ha – strefa I (...) 0,31 ha x 179 zł/ha = 55,49 zł;
- dz. 36/3 – 0,11 ha – (...) 0,11 ha x 732,06 zł/ha = 80,53 zł;
- dz. 36/3 – 0,11 ha – strefa I (...) 0,11 ha x 179 zł/ha = 19,69 zł.

Razem nieruchomości w P. otrzymały 4.318,25 zł. Łączne dopłaty wyniosły 26.894,95 zł, a po odjęciu od tej kwoty dopłat za nieruchomości w P. w kwocie 4.318,25 zł daje to 22.576,70 zł dopłat na nieruchomości wchodzące do wspólności majątkowej małżeńskiej.

Za rok 2013:

- dz. 37/1 – 3,73 ha – (...) 3,73 ha x 830,30 zł/ha = 3.097,02 zł;
- dz. 37/1 – 3,73 ha – strefa I (...) 3,73 ha x 179 zł/ha = 667,67 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – (...) 0,50 ha x 211,80 zł/ha = 105,90 zł;
- dz. 36/3 – 0,31 ha – (...) 0,31 ha x 830,30 zł/ha = 257,39 zł;
- dz. 36/3 – 0,31 ha – TUZ- 0,31 ha x 238,93 zł/ha = 74,07 zł;
- dz. 36/3 – 0,31 ha – strefa I (...) 0,31 ha x 179 zł/ha = 55,49 zł;
- dz. 36/3 – 0,11 ha – strefa I (...) 0,11 ha x 179 zł/ha = 19,69 zł.

Razem nieruchomości w P. otrzymały 4.277,23 zł. Łączne dopłaty wyniosły 26.919,83 zł, a po odjęciu od tej kwoty dopłat za nieruchomości w P. w kwocie 4.277,23 zł daje to 22.642,60 zł dopłat na nieruchomości wchodzące do wspólności majątkowej małżeńskiej.

Za rok 2014:

- dz. 37/1 – 4,06 ha – (...) 4,06 ha x 910,87 zł/ha = 3.698,13 zł;
- dz. 37/1 – 4,06 ha – strefa I (...) 4.06 ha x 179 zł/ha = 667,67 zł;
- dz. 36/3 – 0,45 ha – (...) 0,45 ha x 910,87 zł/ha = 409,89 zł.
- dz. 36/3 – 0,45 ha – strefa I (...) 0,45 ha x 179 zł/ha = 80,55 zł.

Razem nieruchomości w P. otrzymały 4.856,24 zł. Łączne dopłaty wyniosły 27.378,75 zł, a po odjęciu od tej kwoty dopłat za nieruchomości w P. w kwocie 4.856,24 zł daje to 22.522,51 zł dopłat na nieruchomości wchodzące do wspólności majątkowej małżeńskiej.

Za rok 2015:

- dz. 36/3 – 0,52 ha – TUZ- 0,52 ha x 453,70 zł/ha = 235,92 zł.
- dz. 36/3 – 0,52 ha – strefa I (...) 0,52 ha x 179 zł/ha = 93,08 zł.
- dz. 37/1 – 3,56 ha – (...) 3,56 ha x 453,70 zł/ha = 1.615,17 zł;
- dz. 37/1 – 3,56 ha – strefa I (...) 3,56 ha x 179 zł/ha = 637,24 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – (...) 0,50 ha x 453,70 zł/ha = 807,58 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – strefa I (...) 0,50 ha x 179 zł/ha = 89,50 zł;
- dz. 37/1 – 3,56 ha – zazielenienie (wieloletnia trawa) – 3,56 ha x 304,31 zł/ha = 1.083,34 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – redystrybucja (ziemniaki i owies) – 0,50 ha x 170,22 zł/ha = 85,11 zł.

Razem nieruchomości w P. otrzymały 4.636,94 zł. Łączne dopłaty wyniosły 27.025,16 zł, a po odjęciu od tej kwoty dopłat za nieruchomości w P. w kwocie 4.636,94 zł daje to 22.388,22 zł dopłat na nieruchomości wchodzące do wspólności majątkowej małżeńskiej.

Za rok 2016:

- dz. 36/3 – 0,52 ha – TUZ- 0,52 ha x 462,05 zł/ha = 240,27 zł.
- dz. 36/3 – 0,52 ha – strefa I (...) 0,52 ha x 179 zł/ha = 93,08 zł.
- dz. 37/1 – 3,56 ha – (...) 3,56 ha x 462,05 zł/ha = 1.644,90 zł;
- dz. 37/1 – 3,56 ha – strefa I (...) 3,56 ha x 179 zł/ha = 637,24 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – (...) 0,50 ha x 462,05 zł/ha = 231,02 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – strefa I (...) 0,50 ha x 179 zł/ha = 89,50 zł;
- dz. 37/1 – 3,56 ha – zazielenienie (wieloletnia trawa) – 3,56 ha x 310,10 zł/ha = 1.103,96 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – redystrybucja (ziemniaki i owies) – 0,50 ha x 172,79 zł/ha = 86,39 zł.

Razem nieruchomości w P. otrzymały 4.126,36 zł. Łączne dopłaty wyniosły 27.434,59 zł, a po odjęciu od tej kwoty dopłat za nieruchomości w P. w kwocie 4.126,36 zł daje to 23.308,23 zł dopłat na nieruchomości wchodzące do wspólności majątkowej małżeńskiej.

Za rok 2017:

- dz. 36/3 – 0,52 ha – TUZ- 0,52 ha x 461,55 zł/ha = 240,01 zł.
- dz. 36/3 – 0,52 ha – strefa I (...) 0,52 ha x 179 zł/ha = 93,08 zł.
- dz. 37/1 – 3,56 ha – (...) 3,56 ha x 461,55 zł/ha = 1.643,12 zł;
- dz. 37/1 – 3,56 ha – strefa I (...) 3,56 ha x 179 zł/ha = 637,24 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – (...) 0,50 ha x 461,55 zł/ha = 230,77 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – strefa I (...) 0,50 ha x 179 zł/ha = 89,50 zł;
- dz. 37/1 – 3,56 ha – zazielenienie (wieloletnia trawa) – 3,56 ha x 309,77 zł/ha = 1.102,78 zł;
- dz. 37/1 – 0,50 ha – redystrybucja (ziemniaki i owies) – 0,50 ha x 177,02 zł/ha = 88,51 zł.

Razem nieruchomości w P. otrzymały 4.125,01 zł. Łączne dopłaty wyniosły 26.046,24 zł, a po odjęciu od tej kwoty dopłat za nieruchomości w P. w kwocie 4.125,01 zł daje to 21.921,23 zł dopłat na nieruchomości wchodzące do wspólności majątkowej małżeńskiej.

Sąd uwzględnił w całości pismo Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 11 maja 2012 roku (k.19), z którego wynika, że w okresie do 1 lipca 2005 roku do 14 października 2010 roku w gospodarstwie (...) zarejestrowane było 19 sztuk bydła. Ostatnia sztuka została zbyta 14 października 2010 roku. Uczestnik okoliczności te potwierdził księgą rejestracji stada bydła (k.555-558). Jak wynikało z zeznań świadka A. L. (k.642, 643) J. P. (1) przestał hodować bydło, kiedy mleczarnie poupadały, nie było komu mleka sprzedawać. Uczestnik pieniądze ze sprzedaży bydła miał przeznaczyć na bieżące potrzeby. Potwierdził to też sam J. P. (1).

Dokumenty zawarte w aktach Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Trzciance G. W. (2) sygn. Kmp 40/11 częściowo powielają się z już przedstawionym materiałem dowodowym. Potwierdziły sytuację materialną stron, zadłużenie J. P. (1) z tytułu alimentów, fakt, iż wystąpił on o sprzedaż części nieruchomości rolnej położonej w P. na poczet zadłużenia, fakt jego złego stanu zdrowia. Uwagi uczestnika (k.601) dotyczące sprzętu rolniczego są przedstawione na tak dużym poziomie ogólności, iż nie sposób ustalić, o jakie nieruchomości – sprzęt rolniczy - chodzi. Fakt, iż J. P. (1) wnosi o sprzedaż jednej z działek wchodzących w skład jego gospodarstwa rolnego w P. podważa racjonalność wniosków uczestnika domagania się przyznania mu połowy gospodarstwa rolnego w D. Wielkim i G.. Ze względu na stan zdrowia i wydzierżawienie całej ziemi rolnej uznać należy, iż uczestnik nie planuje prowadzenia jakiegokolwiek gospodarki rolnej na otrzymanych gruntach.

Sąd oddalił wnioski dowodowe uczestnika o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii W. T. (1) na okoliczność ustalenia minimalnej dochodowości gospodarstwa rolnego. Ustalenia minimalnej wielkości dochodowego gospodarstwa jest bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w sytuacji gdy biegły jednoznacznie wykluczył podział gospodarstwa w sposób wskazany przez uczestnika. Ponadto Sąd oddalił wniosek uczestnika o zwrócenie się do Głównego Urzędu Statystycznego w W. o podanie średniej wielkości gospodarstwa rolnego w powiecie czarnkowsko (...). Tak ogóle ustalenie nie podważa opinii biegłego z zakresu rolnictwa. Sąd nie może ustalać okoliczności dotyczących możliwości podziału gospodarstwa rolnego bez zasięgnięcia opinii biegłego specjalisty. Ponadto fakt, iż w danym powiecie średnie gospodarstwo rolne na określonej powierzchni jest jedynie stwierdzeniem stanu faktycznego – nie oznacza to, że gospodarstwo o takiej powierzchni jest najlepsze z punktu widzenia zasad prawidłowej gospodarki rolnej.

Sąd zważył co następuje:

I. Zgodnie z art. 43§1, §2 i §3k.r.o. oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Jednakże z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, z którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni początkowo oświadczała, iż nie zgadza się na równe udziały w majątku wspólnym (k.65). Jednak na rozprawie dnia 6 marca 2018 roku wnioskodawczyni wniosła o ustalenie równych udziałów w majątku wspólnym (k.600). Biorąc pod uwagę wskazane wyżej przepisy Sąd uznał równe udziały stron w majątku wspólnym. J. P. (1) zajmował się pracą w gospodarstwie razem z żoną, która dodatkowo wychowywała dzieci. Po faktycznym rozstaniu się małżonków w 2005 roku, majątek wspólny stron był wydzierżawiony, nie następował żaden ilościowy i wartościowy jego rozwój.

II. Zgodnie z art. 46k.r.o. w związku z art. 567§3k.p.c. w zakresie nieuregulowanym w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym w zakresie działu majątku po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej mają zastosowaniu przepisy o dziale spadku. Zgodnie z art. 684k.p.c. w związku z art. 567§3k.p.c. skład i wartość majątku wspólnego podlegającego podziałowi ustala Sąd. Przedmiotem podziału w postępowaniu sądowym są zasadniczo składniki majątkowe objęte majątkiem dorobkowym w chwili orzekania. Jeżeli co do części majątku byli małżonkowie dokonali już umownego podziału, te składniki nie są przedmiotem podziału sądowego. Przedmiotem podziału jest także równowartość rzeczy i praw należących do wspólności, jednak zbytych przez jednego z małżonków po ustaniu wspólności. Dokładnie przedmiotem podziału jest wówczas kwota stanowiąca ekwiwalent za rzecz zbytą. Wreszcie do podziału wchodzi też równowartość rzeczy i praw w sposób rozmyślny, że szkodą dla drugiego małżonka, zbytych lub roztrwonionych w czasie trwania wspólności (Komentarz do kodeksu cywilnego. Tom 2, Jacek Gudowki, Wyd. Praw. W-wa 1999, s.127, 128 t. 12). Art. 45 k.r.o. podkreśla odrębność majątku wspólnego i majątków osobistych małżonków oraz reguluje obowiązek rozliczenia w sytuacji przepływu środków z jednego majątku do drugiego. Zgodnie z powyższą regulacją każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. Na powyższych zasadach następuje również rozliczenie w sytuacji, gdy dług jednego z małżonków został zaspokojony z majątku wspólnego.

Niewątpliwie do majątku wspólnego stron wchodziły:

-nieruchomość położona w G. i D. Wielkim, Gmina W., o powierzchni 16.79.00 ha, działki o numerze ewidencyjnym (...)/, 37, 75, 77, 29, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 420.000 zł,

-nieruchomość położona w D. Wielkim, Gmina W., o powierzchni 1.59.00 ha, działka o numerze ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 24.000 zł.

Jeżeli chodzi o nakłady na spłatę nieruchomości w P. Sąd uznał, iż środki przeznaczone na spłatę ceny nabycia nie pochodziły z majątku wspólnego. Uczestnikowi pozostawała do spłacenia za nabycie nieruchomości w P. kwota 668.000 st. zł (czyli 66,80 zł) płatna od dnia 1 kwietnia 1993 roku (k.10) w półrocznych ratach przez 30 lat. Przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 1993 roku wynosiło 3.995.000 st. zł (399,50 zł) Zatem na ten dzień cała spłata stanowiła nie całe 17% przeciętnego wynagrodzenia (399,50 zł – 66,80 zł). Półroczne spłaty stanowiły pierwsza rata kwotę 10.000 st. zł. (1 zł), a była to kwota 0,25% przeciętnego wynagrodzenia, a kolejne raty w kwocie 14.000 zł (1,40 zł) stanowiły 0,35% przeciętnego wynagrodzenia. Po denominacji w 1995 roku, do zapłaty pozostało tylko 66,80 zł. Jak wynikało z zeznań świadków J. P. (2) i K. G. w spłacie uczestnikowi pomagali rodzice, a ponadto trudno przyjąć, iż zawierając związek małżeński pracujący już wcześniej uczestnik nie miał swoich 70 zł, aby spłacić

swoją nieruchomości za środki pochodzące z majątku osobistego. Dowodem gotowości do poświęceń i wspierania syna ze strony rodziców uczestnika było przekazanie przez rodziców J. P. (1) ich gospodarstwa rolnego na własność G. P. i J. P. (1) i pomaganie im przez lata w prowadzeniu tego gospodarstwa o czym zeznawała świadek M. P. (2). Niedopuszczalna jest też metodyka liczenia nakładów zaproponowana przez wnioskodawcę, zakładająca, że skoro kilka lat po nabyciu tego gospodarstwa przez uczestnika strony zapłaciły resztę ceny nabycia, to nakład jest równy wartości całej nieruchomości. Nabycie gospodarstwa w P. nie nastąpiło za środki pochodzące z majątku wspólnego, bowiem uczestnik nabył je będąc kawalerem, a strony co najwyżej mogłyby spłacić wierzytelność z tego tytułu w kwocie 66,80 zł. Ponadto niezasadne jest traktowanie jako nakładu z majątku wspólnego na tą nieruchomość wydatków na podatek od nieruchomości. Strony zamieszkiwały na nieruchomości w P., czerpały korzyści z tej nieruchomości użytkując ją i czerpiąc z niej dochody, zatem nie był to żaden nakład na majątek odrębny, a finansowanie własnego miejsca zamieszkania i źródła zarobku. Był to wydatek z majątku wspólnego na zaspokojenie potrzeb rodziny. Przyjmując taki tok rozumowania należałoby uznać, iż udostępnienie domu mieszkalnego w P. rodzinie było nakładem J. P. (1) na majątek wspólny, bowiem rodzina tym sposobem nie musiała wyklądać środków na wynajem innego lokum. Takie rozumowanie jest jednak bezzasadne. Do nakładów na nieruchomość w P. Sąd zaliczył wyłącznie nakłady użyteczne, zwiększające wartość tej nieruchomości w P.. Zatem do majątku wspólnego stron wchodzi nakład z majątku wspólnego stron na majątek osobisty J. P. (1) w kwocie 18.920 zł.

Sąd uwzględnił w majątku wspólnym stron tylko ruchomości istniejące w chwili obecnej i bezsporne, jeżeli chodzi o ich nabycie w trakcie trwania związku małżeńskiego (siewnik zbożowy Poznaniak, opryskiwacz polowy). Co do pozostałych ruchomości, poza sadzarką już sprzedana w trakcie trwania małżeństwa, nie było dostatecznych dowodów pozwalających stwierdzić wchodzenie ich do majątku wspólnego. Żadna umowa o przekazaniu nieruchomości, zawarta przez strony z rodzicami uczestnika, nie wskazywała, aby jej przedmiotem były ruchomości. Przekazanie przez rodziców J. P. (1) maszyn rolniczych siostrze uczestnika jako rekompensaty za pozostawienie J. P. (1) i jego żonie gruntów rolnych, jest wiarygodne i zostało potwierdzone zeznaniami wskazanych wyżej świadków. Z kolei twierdzenia w tym zakresie wnioskodawczyni nie zostały poparte żadnymi dowodami. Brak dowodów, iż J. P. (1) zniszczył lub zbył jakiegokolwiek ruchomości ze szkodą dla majątku wspólnego, a zatem w sposób nieracjonalny, czy niegospodarny. Uczestnik jeszcze w czasie zamieszkiwania G. P. chorował i stracił zdolność do intensywnej pracy w gospodarstwie. Maszyny stały się zbędne i ulegały zniszczeniu. Były to zresztą w większości bardzo stare maszyny, niektóre o wartości jedynie muzealnej, nie używane już do produkcji rolnej.

Sąd nie uwzględnił w majątku wspólnym żadnego bydła, ani równowartości żadnego bydła. Jak wynikało z powołanych wyżej dowodów ostatnia sztuka bydła została zbyta dnia 14 października 2010 roku, a zatem prawie 3 lata przed ustaniem wspólności majątkowej małżeńskiej. Jak wynikało z zeznań świadka A. L. oraz uczestnika, pieniądze ze sprzedaży bydła zostały skonsumowane na potrzeby rodziny. Brak jakiegokolwiek dowodów, iż zostały w jakikolwiek sposób zmarnotrawione, tak aby były podstawy do zaliczenia ich równowartości do majątku wspólnego. Wnioskodawczyni w 2005 roku opuściła dom rodzinny, była to jej decyzja. Uczestnik nadal prowadził gospodarstwo rolne, utrzymywał dom, pomagał matce, utrzymywał siebie i dzieci. Musiał też zgromadzić środki na utrzymywanie dzieci zabranych przez wnioskodawczynię. Ewentualne środki ze sprzedaży bydła mogłyby zatem zostać zaliczone do majątku wspólnego, ale wyłącznie gdyby na chwilę ustania wspólności majątkowej uczestnik posiadał jakiegokolwiek oszczędności z tytułu ich sprzedaży. Tych jednak było brak. Nie można też zapomnieć, iż zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik zgodnie przyznali, że już przed ich ślubem J. P. (1) miał bydło. G. P. twierdziła, iż nie pamięta ile (k.601), ale J. P. (1) wymienił 4 krowy, 4 jałówki, cielaki i byłą (k.602). W tym zakresie uznać należy za logiczne twierdzenie uczestnika, że kolejne krowy rodziły kolejne cielaki i przynajmniej część z ich potomków dotrwała do likwidacji stada stanowiąc majątek osobisty uczestnika (art.33pkt 33 k.r.o.). G. P. przyznała też, że w 2005, gdy opuszczała dom rodzinny były tylko 4 krowy.

Ustalenie wartości tych składników majątkowych Sąd oparł na opinii biegłego rzeczoznawcy J. G. i R. B. potwierdzonej w dużej mierze zeznaniami stron. Przy czym Sąd uwzględnił tą wartość według cen aktualnych na chwilę orzekania.

III. Jak wskazano wyżej, zgodnie z art. 688k.p.c. w związku z art.567§3k.p.c. do działu majątku wspólnego stosuje się też odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności. Zgodnie z art. 210 k.c. każdy ze współwłaścicieli może

żądać zniesienia współwłasności. Stosownie do treści art. 211 k.c. każdy ze współwłaścicieli może żądać, aby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości. Zgodnie z art. 212§2k.c. jeżeli rzecz nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych. Zgodnie z art. 619§1 i §2 k.p.c. stosownym odpowiednio w postępowaniu o podział majątku wspólnego gospodarstwa rolnego sąd ustala jego skład i wartość, w szczególności rodzaj i obszar nieruchomości wchodzących w skład tego gospodarstwa oraz obszar i rodzaj nieruchomości stanowiących już własność współwłaścicieli i ich małżonków, a w miarę potrzeby także okoliczności przewidziane w art. 216 k.c. Podział w naturze nastąpi po zasięgnięciu opinii biegłych co do sposobu podziału.

W niniejszej sprawie strony prezentowały całkowicie odmienną wizję podziału gospodarstwa rolnego. J. P. (1) chciał podzielić je na pół, G. P. domagała się całego gospodarstwa, a ewentualnie pozostawienia uczestnikowi jedynie nieruchomości (...) oraz działki nr (...) z nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...). W zakresie możliwości dokonania podziału przedmiotowego gospodarstwa rolnego Sąd oparł się na opinii biegłego W. T. (1) z dnia 2 listopada 2017 roku oraz z dnia 6 marca 2018 roku. Biegły z zakresu rolnictwa wykluczył możliwość podziału gospodarstwa na dwie równe części ze względu na rozdrobnienie gospodarstwa rolnego dzielonego w takie sposób. Biegły dopuścił jedynie możliwość wydzielenia z przedmiotowego gospodarstwa działek ewidencyjnych (...), jako nie wchodzących do kompleksu gospodarstwa, oddalonych od pozostałych gruntów. Sąd podziela stanowisko, iż podział przedmiotowego gospodarstwa jest sprzeczny z prawidłową gospodarką rolną, bowiem już w chwili obecnej nie daje ona takich dochodów, aby uczestnik dostrzegał celowość produkcji rolnej. Po podziale gospodarstwa rolnego na dwie części mały areal jeszcze bardziej zmniejszy perspektywy dochodowości tego gospodarstwa rolnego. W chwili obecnej ani wnioskodawca, ani uczestnik nie prowadzą gospodarstwa. Nie można podzielić oceny biegłego W. T. (1), iż żadna ze stron nie posiada kwalifikacji niezbędnych do prowadzenia tego gospodarstwa, ze wskazaniem na większe kompetencje J. P. (1). Stwierdzić należy, iż w chwili obecnej J. P. (1) żadnych kwalifikacji do prowadzenia gospodarstwa nie posiada ze względu na stan zdrowia i całkowitą niezdolność go pracy. Razem z G. P. uczestnik przez blisko 20 lat prowadził przedmiotowe gospodarstwa i umiejętności nabyte w trakcie tej pracy to rzeczywiste kwalifikacje rolnicze stron. W sensie wiedzy rolniczej obydwie strony reprezentują zatem podobny poziom. Praktycznie żadna ze stron nie ma parku maszyn, który mógłby wystarczyć do obrabiania posiadanej ziemi. Obecnie jednak ilość maszyn rolniczych na wsiach jest tak duża, że wynajęcie czy to maszyny, czy rolnika z maszyną do konkretnych prac polowych nie stanowi żadnego problemu i umożliwia prowadzenie gospodarstwa rolnego bez jakichkolwiek maszyn własnych. Wreszcie istotne dla podjęcia decyzji komu przyznać gospodarstwo rolne było też w jakim zakresie strony mają możliwość spłacenia drugiej strony w przypadku konieczności spłat. Żadna ze stron nie ma potrzebnej na to gotówki, ale wnioskodawczyni przedstawiła świadka A. D. (k.600, 601), swojego konkubenta, którego dochody umożliwiają szybką spłatę uczestnika, i który zadeklarował pomoc G. P. w spłaci i przedstawił bilans prowadzonej firmy, z którego wynika, że dochody na spłatę posiada (k.597).

Biorąc pod uwagę wskazane okoliczności Sąd przyznał G. P. na wyłączną własność nieruchomości położona w G. i D. Wielkim, Gmina W., dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...), ale bez działki ewidencyjnej (...). Sąd przyznał natomiast uczestnikowi J. P. (1) nieruchomości położona w D. Wielkim, Gmina W., dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...) oraz część nieruchomości położonej w G. i D. Wielkim, Gmina W., dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...), w mianowicie działkę o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 1.00.00 ha, ruchomości w postaci siewnika Poznaniak oraz opryskiwacza, a także nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika w P. o wartości 18.920 zł.

Wartość całego majątku wspólnego to 463.420 zł : 2 = 231.710 zł na każdą stronę postępowania. Wartość działki (...) – 24.000 zł, działki (...) – 24.000 zł, wartość ruchomości 500 zł, wartość nakładów na nieruchomości w P. 18.920 zł, razem 67.420 zł. Wartość udziału strony 231.710 zł – 67.420 zł daje 164.290 zł. Taką kwotę G. P. powinna dopłacić J. P. (1).

IV. Na podstawie art. 212§3k.p.c. jeżeli ustalone zostały spłaty, sąd oznacza termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekroczyć lat dziesięciu.

Biorąc pod uwagę stanowisko G. P. o możliwości natychmiastowej spłaty uczestnika poparte zeznaniami A. D. Sąd ustalił termin spłaty G. P. na jeden miesiąc od dnia uprawomocnienia się postanowienia podziałowego.

V. Zgodnie z art. 567§1 3 kpc w zw. z art. 686 kpc w sprawie o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga o wzajemnych roszczeniach małżonków z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów stanowiących majątek wspólny, pobranych pożytkach i innych przychodów, poczynionych nakładów i spłaconych długów w czasie od chwili ustania wspólności ustawowej do chwili podziału majątku wspólnego. Współwłaściciel, który z wyłączeniem pozostałego współwłaściciela korzysta z nieruchomości wspólnej oraz pobiera z niej dochody i pożytki, jest zobowiązany do rozliczenia uzyskanych z tego tytułu korzyści, stosownie do posiadanych przez współwłaścicieli udziałów (por. uchwała SN z dnia 10.05.2006 roku, III CZP 9/06, OSNC 2007/3/37).

Biorąc pod uwagę ściśle procesowy charakter tego roszczenia, sytuujący go obok roszczeń wymienionych w art. 567 § 1 k.p.c. (nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny) i w art. 686 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. (wzajemne roszczenia pomiędzy małżonkami z tytułu posiadania przez nich po ustaniu wspólności przedmiotów wchodzących w skład ich majątku wspólnego, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na te przedmioty nakładów i spłaconych długów małżeńskich) w kategorii roszczeń ubocznych, skuteczne procesowo zgłoszenie takiego roszczenia wymaga sformułowania na piśmie żądania odpowiadającego wymogom przewidzianym w art. 187 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 roku, I CSK 323/11, LEX nr 1164719). W ocenie Sądu Odwoławczego, mimo publicznoprawnego charakteru wspomnianych dopłat, co do zasady powinny one podlegać rozliczeniu przy podziale majątku wspólnego, co jednak nie oznacza konieczności ich podziału po połowie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2013 roku, III CZP 86/13, Lex nr 1448745). Najwłaściwsze w tego rodzaju sytuacjach, gdy dopłaty związane są z prowadzeniem wspólnego gospodarstwa rolnego, jest uwzględnianie ich przy ustalaniu dochodowości gospodarstwa rolnego i rozliczanie małżonków z dochodu, bowiem dopłaty stanowią tylko jeden z przychodów gospodarstwa rolnego, a nie można tracić z pola widzenia wydatków ponoszonych na prowadzenie gospodarstwa rolnego. Jeżeli jeden z uprawnionych małżonków prowadzi samodzielnie gospodarstwo rolne na mocy porozumienia z drugim małżonkiem (wyraźnego bądź dorozumianego), co do zasady rozliczenie powinno nastąpić według wysokości możliwego do uzyskania czynszu dzierżawnego. Inaczej zaś należałoby oceniać sytuację, w której jeden z małżonków został bezprawnie pozbawiony możliwości korzystania z gospodarstwa rolnego.

W niniejszej sprawie żadnego porozumienia J. P. (1) i G. P. co do wyłącznego korzystania przez J. P. (1) z gospodarstwa rolnego nie było. J. P. (1) wdzierzał też gospodarstwo bez jakiegokolwiek zgody G. P.. Z zeznań zgłoszonych świadków A. Z., K. D. i M. P. (1) oraz samego uczestnika nie wynikało, aby dopłaty były niezbędne do pokrycia kosztów prowadzenia gospodarstwa i aby kwestia ta była w jakikolwiek szczegółowy sposób unormowana między nimi. Jak dopłaty uczestnik przekazywał świadkom w jakiejś części, to ziemia była uprawiana, jak nie przekazywał, to ziemia też była uprawiana. Świadkowie nie potrafili podać jakie były dochody z uprawy ziemi, a koszty podawali orientacyjnie i w sposób nie dający się zweryfikować. Nie można zatem uznać, iż dopłaty rzeczywiście były wykorzystywane do prowadzenia produkcji rolnej. W tej sytuacji Sąd uznał, iż stanowiły one dochód z nieruchomości rolnych, nie zostały zużyte na potrzeby prowadzenia produkcji rolnej i podzielił je między strony po połowie.

Dochody z tytułu dopłat:

-za 2013 roku - 22.642,60 zł,

-za 2014 rok - 22.522,51 zł,

- za 2015 rok - 22.388,22 zł,

- za 2016 rok - 23.308,23 zł,

- za 2017 rok - 21.921,23 zł,

Razem za 2013-2017 – 112.782,79 zł : 56.391,39 zł. Dochody z tytułu dopłat za okres przed 2013 roku stanowiły składnik majątku wspólnego i zostały spożytkowane na potrzeby rodziny. Strony nie miały oszczędności, a zatem brak podstaw by jakiegokolwiek kwoty za okres 2011 i 2012 zwracać G. P.. Podlegałyby one rozliczeniu tylko wtedy, gdyby wnioskodawczyni wykazała, że nie zostały zużyte na potrzeby wspólnego gospodarstwa rolnego i wspólnej rodziny, ale np. ukryte bądź roztrwonione, a takiej sytuacji w tej sprawie nie było. Sąd zasądził od J. P. (1) na rzecz G. P. kwotę 56.391,39 zł tytułem rozliczenia dochodów z nieruchomości wspólnej po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej.

VI. Sąd ustalił wartość przedmiotu postępowania ostatecznie w toku postępowania na kwotę 576.202,79 zł, wliczając wysokość dochodów z nieruchomości wspólnej po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej.

VII. O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art.520§1k.p.c. i art. 113ust.1 i ust2pkt1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005r., Nr 167, poz. 1398 ze zm.). G. P. i J. P. (1) byli w równym stopniu zainteresowani rozstrzygnięciem sprawy i powinni po połowie ponieść koszty postępowania. Winni oni ponieść koszty postępowania po równo, w 1/2 części każdy. Na koszty postępowania składają się: 1000 zł opłaty od wniosku uiszczonej przez wnioskodawcę, 17x2 zł opłaty od pełnomocnictw stron, 7.200 zł wynagrodzenia pełnomocnika wnioskodawcy i uczestnika §7pkt10 w zw. z §6pkt7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – Dz. U. z 2002r. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) i §8pkt3 w zw. z §6pkt7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2020 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.), 2279,05 zł wynagrodzenia za opinię biegłego J. M., z tego 2.000 zł uiszczone przez wnioskodawcę, 279,05 zł uiszczone ze Skarbu Państwa (139,53 zł winien zwrócić Skarbowi Państwa wnioskodawca a 139,52 zł uczestnik), 140 zł za transport na przesłuchanie świadka uiszczone przez uczestnika, wynagrodzenie biegłego R. B. – 858,84 zł (429,42 zł zapłacone przez wnioskodawcę, a kwota 429,42 zł przez Skarb Państwa), wynagrodzenia J. G. – 1.844,14 zł (z tego 922,07 zł zapłaciła wnioskodawczyni, 570,58 zł uczestnik, a 351,49 zł Skarb Państwa), wynagrodzenie J. G. w kwocie 2.864,30 zł za kolejną opinię (z tego 1.432,15 zł zapłacone przez wnioskodawcę a reszta 1.432,15 zł przez Skarb Państwa), wynagrodzenie W. T. (3) w kwocie 1.253,13 zł (z tego 626,56 zł zapłaciła wnioskodawczyni a 626,57 zł Skarb Państwa, i winien zwrócić to uczestnik), wynagrodzenie biegłego W. T. (3) 417,72 zł zapłacone w całości przez Skarb Państwa (do zapłaty po 208,86 zł do zwrotu od każdej ze stron na rzecz Skarbu Państwa). Koszty zastępstwa prawnego ponoszą strony każda we własnym zakresie. Pozostałe koszty po połowie zgodnie z art. 520§1 k.p.c. - każda ze stron w takim zakresie w jakim była zainteresowana rozstrzygnięciem sprawy, a więc ze swoim udziałem w sprawie. Z tego tytułu uczestnik na zwrócić wnioskodawcy 500 zł – połowę opłaty, 1.000 zł za opinię biegłego M., razem 1.500 zł od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni a ponadto na rzecz Skarbu Państwa, a 3.188,01 zł (139,52 zł + 429,42zł + 351,49zł + 1.432,15zł + 626,57 zł + 208,86 zł). Wnioskodawczyni winna zwrócić uczestnikowi kwotę 70 zł tytułem kosztów dojazdu do świadka, a ponadto Skarbowi Państwa 348,39 zł (139,53 zł + 208,86 zł).

/-/ S.S.R. Piotr Chrzanowski